

Rada
Evropské unie

Brusel 20. září 2023
(OR. en)

13232/23

COMPET 899
IND 483
MI 765
BETREG 25
DIGIT 188
ECOFIN 903
EDUC 361
EMPL 447
FIN 939
FISC 201
MAP 49

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	13. září 2023
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2023) 535 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Balíček opatření na pomoc malým a středním podnikům

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2023) 535 final.

Příloha: COM(2023) 535 final

Ve Štrasburku dne 12.9.2023
COM(2023) 535 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Balíček opatření na pomoc malým a středním podnikům

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Balíček opatření na pomoc malým a středním podnikům

1 Na malých podnikcích záleží

Malé a střední podniky mají zásadní význam pro hospodářskou a sociální strukturu Evropy. Evropské malé a střední podniky o celkovém počtu 24 milionů představují 99 % všech podniků v EU a poskytují dvě třetiny pracovních míst v soukromém sektoru v EU¹, přičemž jsou hluboce zakořeněny v místních komunitách, zejména ve venkovských oblastech². Tvoří více než polovinu přidané hodnoty v nefinančním podnikatelském sektoru EU a jsou živnou půdou pro inovace³, rozmanitost a rovnost v Evropě⁴. Malé a střední podniky mají zásadní význam pro zelenou a digitální transformaci Evropy⁵ a pro její dlouhodobou prosperitu.

Jako takové jsou malé a střední podniky stálou součástí politiky Komise, od zahájení strategie pro malé a střední podniky z roku 2020 ještě více⁶. V rámci stávajícího víceletého finančního rámce (2021–2027) a nástroje NextGenerationEU⁷ Komise očekává, že malým a středním podnikům bude k dispozici více než 200 miliard EUR na základě různých programů financování, které provádí. V období po sobě jdoucích krizích je klíčovou prioritou trvalé oživení a odolnost malých a středních podniků. Nástroj pro oživení a odolnost⁸ poskytuje malým a středním podnikům bezprecedentní podporu ve výši až 45 miliard EUR⁹, kromě celkové částky 65 miliard EUR v rámci fondů politiky soudržnosti¹⁰. Malé a střední podniky byly rovněž hlavními příjemci prostředků z evropského nástroje pro dočasnou podporu na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci (SURE), který byl navržen na ochranu pracovních míst a příjmů postižených koronavirovou pandemií. Zájmy malých a středních podniků jsou navíc ústředním prvkem dočasného rámce Komise pro státní podporu¹¹, který členským státům umožňuje poskytovat nezbytnou podporu podnikům v

¹ Přehled výkonnosti malých a středních podniků 2023, https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-performance-review_en

² Bleskový průzkum Eurobarometr 486 týkající se malých a středních podniků, začínajících podniků, rychle se rozvíjejících podniků a podnikání, září 2020, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2244>

³ Produktivita malých a středních podniků a velkých firem, OECD, 2021, <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/54337c24-en/index.html?itemId=/content/component/54337c24-en>

⁴ Bleskový průzkum Eurobarometr 486 týkající se malých a středních podniků, začínajících podniků, rychle se rozvíjejících podniků a podnikání, září 2020, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2244>

⁵ Okolo 89 % malých a středních podniků již přijímá opatření k účinnějšímu využívání zdrojů, bleskový průzkum Eurobarometr 498, „Malé a střední podniky, účinné využívání zdrojů a zelené trhy“, březen 2022, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2287>

⁶ COM (2020) 103 final.

⁷ COM (2021) 250 final.

⁸ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/smart.html

⁹ Srovnávací přehled Nástroje pro oživení a odolnost, metodika označování podle pilířů, „Podpora malých a středních podniků“ jako primární nebo sekundární oblast politiky.

¹⁰ To zahrnuje 43 miliard EUR ve víceletém finančním rámci na období 2021–2027 a celkem 22 miliard EUR v rámci investičních iniciativ pro reakci na koronavirus politiky soudržnosti a nástroje REACT-EU.

¹¹ Dočasný rámec státní podpory v souvislosti s pandemií COVID-19; sdělení Komise – Dočasný krizový rámec pro opatření státní podpory na podporu hospodářství po agresi Ruska vůči Ukrajině; pozměněná obecná pravidla pro blokové výjimky (nařízení Komise (EU) 2023/1315); návrh revize nařízení o podpoře *de minimis*, https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations/2022-de-minimis_en

nouzi a zároveň zajistit rovné zacházení a omezit nepatřičné narušení hospodářské soutěže, které by poškozovalo jednotný trh.

Evropským malým a středním podnikům pomáhá uchopit nové tržní příležitosti, které nabízí zelená a digitální transformace a meziodvětvová a přeshraniční spolupráce, řada opatření. Od zřízení 150 digitálních center inovací po celém kontinentu po zavedení sítě poradců pro udržitelnost pro malé a střední podniky¹²; od zahájení přechodových cest pro evropské průmyslové ekosystémy¹³ po reformu uspořádání trhu s elektřinou¹⁴; od pomoci malým a středním podnikům získat přístup k údajům za spravedlivých podmínek¹⁵ po mobilizaci rizikového kapitálu pro začínající podniky a malé a střední podniky ve strategických oblastech, jako je vesmír¹⁶, a od posílení internacionalizace¹⁷ a obchodu¹⁸, posílení obchodních příležitostí prostřednictvím strategie Global Gateway¹⁹ po ochranu duševního vlastnictví²⁰: potřeby malých a středních podniků stojí v popředí celé práce Komise.

Malé a střední podniky však čelí velkým nejistotám, omezením dodávek, nedostatku pracovních sil a ne vždy spravedlivé hospodářské soutěži. Nestálost a nepředvídatelnost současných ekonomických okolností ztěžují malým a středním podnikům jejich podnikání. Během let 2021 a 2022 se potýkaly s problémy při přijímání nových zaměstnanců, když se snažily uspokojit silný nárůst poptávky. Kromě toho čelily vyšším nákladům na energii, způsobeným ruskou válečnou agresí vůči Ukrajině, přičemž rychlým růstem cen surovin vznikl ještě větší tlak na malé podniky. Rostoucí úrokové sazby také ztížily přístup malých a středních podniků k finančním prostředkům.

Tyto problémy budou pravděpodobně přetrvávat. Je mimořádně důležité, aby EU a členské státy i nadále malé a střední podniky neúnavně podporovaly a pomáhaly jim při konsolidaci jejich oživení a plném využívání jejich potenciálu, aby všechny – od obchodu na rohu a rodinného hotelu až po začínající technologické podniky – mohly nadále přispívat k dlouhodobé prosperitě Evropy.

¹² V rámci sítě Enterprise Europe Network.

¹³ https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/transition-pathways_en

¹⁴ COM(2023) 148 final. Návrh by členskými státy umožnil uplatňovat regulaci cen pro malé a střední podniky i spotřebitele během energetických krizí.

¹⁵ COM (2022) 68 final.

¹⁶ Investiční nástroj CASSINI vkládá téměř 700 milionů EUR do fondů rizikového kapitálu investujících v oblasti vesmíru, čímž mobilizuje nejméně 1,5 miliardy EUR celkového rizikového kapitálu pro začínající podniky a malé a střední podniky.

¹⁷ Malé a střední podniky rovněž využívají finanční prostředky ve výši 1 miliardy EUR v rámci Programu pro jednotný trh, které jsou určeny na podporu posílení konkurenceschopnosti malých a středních podniků a jejich internacionalizace a na poskytování podpory malým a středním podnikům prostřednictvím zprostředkovatelů pro malé a střední podniky, například prostřednictvím sítě Enterprise Europe Network a euroklastrů, jimž napomáhá Evropská platforma spolupráce mezi klastry.

¹⁸ Všechny nové obchodní dohody EU obsahují zvláštní kapitoly věnované malým a středním podnikům, které obsahují ustanovení na pomoc malým a středním podnikům při rozvoji jejich podnikání na zahraničních trzích. Specializovaný mechanismus pro podávání stížností (<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/single-entry-point-0>) umožňuje malým a středním podnikům nahlašovat překážky při přístupu na zahraniční trhy.

¹⁹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/global-gateway_cs.

²⁰ COM (2020) 760. Akční plán pomáhá společnostem, zejména malým a středním podnikům, maximálně využít jejich vynálezů a tvorby.

Cílem Komise je pomocí tohoto balíčku opatření na pomoc malým a středním podnikům poskytnout krátkodobou pomoc, podpořit dlouhodobou konkurenceschopnost a odolnost malých a středních podniků a vytvářet spravedlivé podnikatelské prostředí příznivé pro malé a střední podniky. Součástí balíčku je:

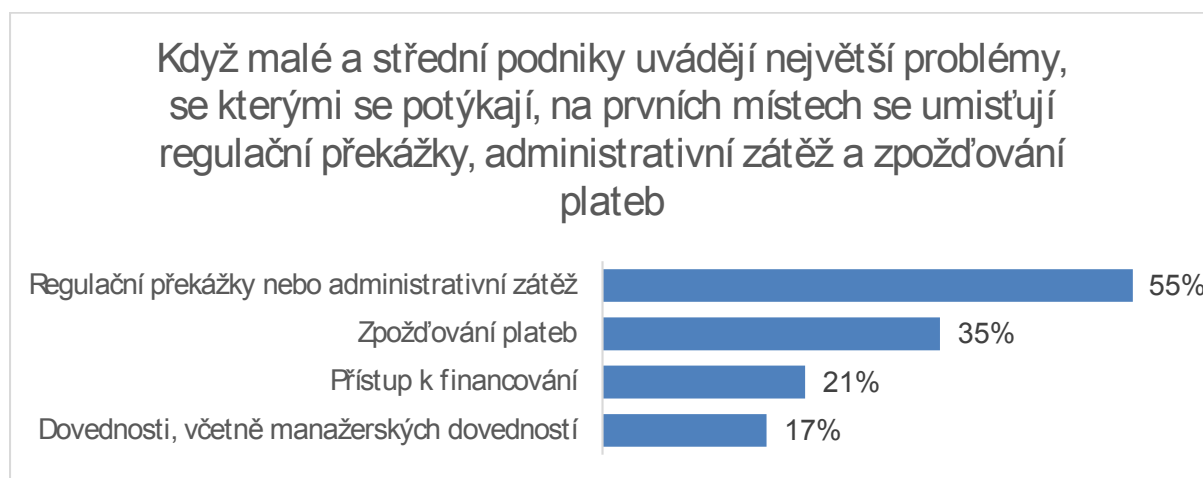
- návrh nařízení o opožděných platbách,
- návrh směrnice o zjednodušení daní pro malé a střední podniky,
- soubor opatření, která malým a středním podnikům usnadní práci, zlepší jejich přístup k finančním prostředkům a kvalifikované pracovní síle a podpoří malé a střední podniky po celou dobu jejich životního cyklu.

Sdělení doplňuje první zpráva o provádění **jednotné digitální brány** a první předběžný přezkum nařízení o vztazích mezi platformami a podniky²¹.

2 Výzvy: Malé a střední podniky a jejich trvalé oživení

Výkonnost malých a středních podniků se zatím nevrátila na úroveň před pandemií. Po očištění o inflaci zůstane podle prognózy přidaná hodnota malých a středních podniků v roce 2023 o 3,6 % nižší než v roce 2019 (oproti 1,8 % u velkých podniků), zatímco zaměstnanost v malých a středních podnicích se sotva vrátila na úroveň před krizí²². V reálných hodnotách zaznamenaly malé a střední podniky v roce 2022 ve dvanácti ze čtrnácti průmyslových ekosystémů²³ pokles přidané hodnoty a v roce 2023 se předpokládá pokles přidané hodnoty u malých a středních podniků ve všech ekosystémech.

Obrázek 1: Hlavní výzvy pro malé a střední podniky; zdroj: Bleskový průzkum Eurobarometr 486

Administrativní zátěž nebo regulační překážky patří k největším problémům u 55 % malých a středních podniků²⁴. Předvídatelné regulační prostředí, řádná správa věcí veřejných a účinný institucionální rámec přispívají ke zvýšení konkurenceschopnosti, dosažení spravedlnosti a poskytnutí úlev.

²¹ Nařízení (EU) 2019/1150 stanoví pravidla pro vytvoření spravedlivého, transparentního a předvídatelného podnikatelského prostředí, zejména pro menší podniky a obchodníky na online platformách.

²² Přehled výkonnosti malých a středních podniků 2023, https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-performance-review_en

²³ https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/transition-pathways_en

²⁴ Bleskový průzkum Eurobarometr 486 týkající se malých a středních podniků, začínajících podniků, rychle se rozvíjejících podniků a podnikání, září 2020, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2244>

Opožděné platby malým a středním podnikům omezují konkurenceschopnost, zvyšují nejistotu a odrazují od účasti na veřejných zakázkách. V každém dotčeném podniku zvyšují potřebu provozního kapitálu a náklady na financování, zvyšují náklady kvůli času vynaloženému na stíhání dlužníků, a tím snižují schopnost investovat.

Přístup k financování vyžaduje od malých podniků větší úsilí než v případě velkých společností. Zvýšená nejistota a vyšší náklady na financování snižují schopnost malých a středních podniků investovat. Na konci roku 2022 malé a střední podniky očekávaly bezprostřední zhoršení dostupnosti všech typů financování²⁵.

Dostupnost kvalifikovaných pracovníků nebo zkušených manažerů se v poslední době stala nejzávažnějším problémem u 27 % malých a středních podniků v EU²⁶ a 70 % malých a středních podniků hlásí nárůst nákladů na pracovní sílu²⁷. Výsledky průzkumu Eurobarometr o dovednostech²⁸, které byly představeny souběžně s tímto sdělením, ukazují, že nedostatek dovedností brzdí podnikatelské aktivity 63 % malých a středních podniků a také brzdí jejich úsilí v oblasti digitální (u 45 % malých a středních podniků) a ekologické (u 39 % malých a středních podniků) transformace.

Na tyto výzvy se zaměří opatření představená v tomto balíčku opatření na pomoc malým a středním podnikům, jak je popsáno níže.

3 Pomoc malým a středním podnikům: Pomoc malým a středním podnikům při podnikání v obtížných časech

3.1 Usnadnění pro malé a střední podniky

3.1.1 Zjednodušení daní

Podniky, zejména ty s přeshraničními aktivitami, se potýkají se složitostí a vysokými náklady na dodržování předpisů v důsledku nutnosti dodržovat požadavky různých systémů daně z příjmu právnických osob při podnikání ve více než jednom členském státě. Komise proto v rámci tohoto balíčku opatření na pomoc malým a středním podnikům navrhuje zásadní zjednodušení v oblasti přímého zdanění pro malé a střední podniky, které si vytvořily zdanitelnou přítomnost v jiném členském státě prostřednictvím stále provozovny. Malým a středním podnikům by bylo umožněno vypočítat základ daně svých stálých provozoven v jiných členských státech v souladu s pravidly členského státu, v němž mají ústředí a s jehož pravidly jsou nejvíce obeznámeny. Zamýšlená pravidla budou přínosem zejména pro malé a střední podniky v rané fázi mezinárodní expanze. V posouzení dopadů připojeném k návrhu se odhaduje, že by to mohlo snížit náklady malých a středních podniků na dodržování daňových předpisů o 32 %, což by vedlo k celkovým úsporám ve výši až 3,4 miliardy EUR ročně.

Kromě toho, aby se zmírnila zátěž, které malé podniky s přeshraniční činností čelí při vyřizování záležitostí souvisejících s DPH v celé EU, budou od 1. ledna 2025 platit nová

²⁵ Průzkum o přístupu podniků k financování (SAFE), prosinec 2022, https://single-market-economy.ec.europa.eu/access-finance/data-and-surveys-safe_en

²⁶ Tamtéž.

²⁷ Tamtéž.

²⁸ Bleskový průzkum Eurobarometr 529 o Evropském roce dovedností: Nedostatek kvalifikovaných pracovníků, strategie nábory a udržení zaměstnanců v malých a středních podnicích (zveřejněno v září 2023).

pravidla pro DPH²⁹. Způsobilé malé podniky budou mít možnost osvobodit od DPH své dodávky zboží a poskytování služeb uskutečněné v jakýchkoli jiných členských státech EU vedle členského státu, v němž jsou usazeny.

Komise:

- **Opatření 1:** navrhuje směrnici na zjednodušení daní, kterou se zřizuje daňový systém ústředí pro malé a střední podniky.

3.1.2 Zlepšování právní úpravy pro malé a střední podniky

Komise se zavázala, že zajistí regulační prostředí příznivé pro podnikání, které malým a středním podnikům pomůže být produktivními, konkurenceschopnými a odolnými. V roce 2021 Komise ještě více posílila test dopadů na malé a střední podniky, nástroj, který analyzuje dopad návrhů na malé a střední podniky, s cílem dále zlepšit svou analýzu a lépe podávat zprávy o těchto dopadech³⁰. Test dopadů na malé a střední podniky musí být nyní prováděn systematictěji a vykazován ve všech zprávách o posouzení dopadů, je-li to přiměřené vzhledem k významu iniciativy pro malé a střední podniky. Další zlepšení používání testu dopadů na malé a střední podniky je však proveditelné a nezbytné: Komise proto naváže na doporučení ohledně uplatňování testu dopadů na malé a střední podniky, která vydá později v roce 2023 platforma Fit pro budoucnost³¹, aby zajistila ještě podrobnější a konzistentnější posouzení dopadů svých právních návrhů na malé a střední podniky³².

80 % všech legislativních iniciativ EU je považováno za relevantní pro malé a střední podniky na základě filtru malých a středních podniků³³, nástroje používaného v raných fázích tvorby politik, který slouží jako klíčová součást testu dopadů na malé a střední podniky. Od ledna 2022 tento nástroj v úzké spolupráci se sítí zmocněnců pro malé a střední podniky zaměřuje pozornost na zájmy malých a středních podniků³⁴. Toto bylo od března 2023 dále posíleno prostřednictvím nové kontroly konkurenceschopnosti, která ve všech posouzeních dopadů integrovaným způsobem informuje o dopadech na konkurenceschopnost podniků, včetně konkurenceschopnosti malých a středních podniků. Výbor pro kontrolu regulace, nezávislý dozorový orgán Komise pro kontrolu kvality návrhů posouzení dopadů a hodnocení, se rozrostl o dva členy a byl posílen jeho mandát, aby se více zaměřil na konkurenceschopnost. Od výboru se nyní vyžaduje, aby kromě uplatňování zásady „jeden přijmout – jeden zrušit“ a začlenění prognóz do posouzení dopadů a hodnocení Komise věnoval zvláštní pozornost dopadům na konkurenceschopnost. Přitom posoudí kvalitu odhadů nákladů, a zda zprávy dostatečně zkoumají potenciál ke zjednodušení právních předpisů a snížení nadbytečné zátěže pro podniky a občany. Na svém příštím výročním jednání s orgány

²⁹ Směrnice Rady (EU) 2020/285.

³⁰ COM (2021) 219 final a https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox_en

³¹ Platforma Fit pro budoucnost je expertní skupina na vysoké úrovni, která pomáhá Komisi v jejím úsilí o zjednodušení právních předpisů EU a snížení souvisejících zbytečných nákladů, https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f_cs

³² Vyplyývá to také z návrhů Konference o budoucnosti Evropy v roce 2022 na posílení konkurenceschopnosti malých a středních podniků a posílení testu dopadů na malé a střední podniky (návrhy č. 12, 17 a 35).

³³ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/53934>.

³⁴ Skupina odborníků členských států na vysoké úrovni, kteří radí Komisi ve všech aspektech politiky malých a středních podniků, https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-envoys-network_en

dohledu výbor prohloubí diskusi o dopadech na konkurenceschopnost a o dopadech na malé a střední podniky a vymění si osvědčené postupy s dalšími kontrolními orgány EU³⁵.

Komise jmenuje zvláštního zmocněnce EU pro malé a střední podniky, který bude podávat zprávy přímo předsedovi či předsedkyni a zároveň i komisaři či komisařce pro vnitřní trh o všech činnostech souvisejících s malými a středními podniky prováděných ve spolupráci s útvary Generálního ředitelství pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a malé a střední podniky (GŘ GROW), které bude činnost zmocněnce podporovat. Kromě širšího prosazování a koordinační činnosti v rámci Komise, se v rámci sítě zmocněnců pro malé a střední podniky i mimo ni a na základě výše uvedeného vývoje bude moci zmocněnec EU pro malé a střední podniky nadále účastnit slyšení Výboru pro kontrolu regulace s generálními ředitelstvími o iniciativách, které mají velký dopad na malé a střední podniky. V této souvislosti, aniž je dotčeno fungování a nezávislost výboru, bude zmocněnec EU pro malé a střední podniky moci otevírat témata a upozorňovat výbor na významné nepříznivé dopady na malé a střední podniky, řešit případné další opatření k jejich zmírnění, spolehlivost nákladů a přínosů a analýzy konkurenceschopnosti a konzultační činnost. Zmocněnec EU pro malé a střední podniky na základě filtru malých a středních podniků navíc poskytne Komisi seznam iniciativ, které mají největší dopad na malé a střední podniky, u nichž Komise provede úplný test dopadů na malé a střední podniky.

Přestože systém obecně dosahuje svých cílů³⁶, Komise usiluje o ještě větší snížení zátěže vyplývající z právních předpisů EU. V rámci Programu pro účelnost a účinnost právních předpisů (REFIT) se při každém hodnocení a každé revizi právních předpisů systematicky hledá potenciál pro snížení zátěže. K tomuto procesu přispívá platforma Fit pro budoucnost. U všech významných návrhů je třeba provést komplexní posouzení dopadů, které zajistí, že přínosy převáží nad náklady. Od ledna 2022 Komise prostřednictvím **zásady „jeden přijmout – jeden zrušit“** představila „nákladovou brzdu“, kterou se snaží zajistit, aby byly administrativní náklady v dané oblasti politiky vyrovnány a aby byly náklady na přizpůsobení kompenzovány v co největší možné míře. První rok plného uplatňování tohoto přístupu vedl k podstatnému snížení administrativních nákladů, přičemž návrhy přinesou čisté úspory ve výši 7,3 miliardy EUR³⁷. Komise je plně odhodlána využít potenciál tohoto nástroje v nadcházejících letech.

Aby mohl vzniknout regulační rámec, který je vstřícnější k inovacím a schopný obstát v budoucnosti³⁸, Komise podporuje využívání „regulačních pískovišť“³⁹ v řadě inovativních oblastí, jako je umělá inteligence⁴⁰ a virtuální světy⁴¹. Tyto nástroje by měly být uplatňovány v širším měřítku, aby podniky v EU, zejména malé a střední podniky a začínající podniky, mohly experimentovat s novými technologiemi, postupy, službami, aplikacemi a obchodními modely v kontrolovaném reálném prostředí, zejména v případech, kdy právní nejistota nebo regulační mezery a překážky brání jejich rozvoji.

³⁵ Patří mezi ně také členové platformy RegWatchEurope, která zahrnuje orgány dohledu Nizozemska, Finska, Švédska, Německa, Dánska, Norska, České republiky a Spojeného království.

³⁶ V dokumentu „Perspektivy regulační politiky OECD 2021“ (OECD Regulatory Policy Outlook 2021) byl systém zlepšování právní úpravy Evropské komise označen za nejvyspělejší, pokud jde o konzultace se zúčastněnými stranami a hodnocení, a zaujal třetí místo, pokud jde o posuzování dopadů.

³⁷ Roční průzkum zátěže 2022 – Úsilí Evropské unie o zjednodušení právních předpisů, září 2023.

³⁸ 2020/C 447/01.

³⁹ SWD(2023) 277 final.

⁴⁰ COM (2021) 206 final.

⁴¹ COM(2023) 442 final.

Aby byly při přípravě nových legislativních návrhů lépe zohledněny zájmy malých a středních podniků, bude Komise systematicky zvažovat konkrétní typy ustanovení vstřícných k malým a středním podnikům. Ty budou ve vhodných a odůvodněných případech zahrnovat:

- (1) možnost povolit delší přechodná období pro malé a střední podniky, aby se zajistila předvídatelnost a usnadnilo dodržování ze strany malých a středních podniků;
- (2) požadavky, aby Komise a/nebo členské státy v případě potřeby poskytly malým a středním podnikům konkrétní pokyny týkající se provádění navrhovaných právních předpisů (např. shrnutí právních předpisů, online školicí materiály);
- (3) požadavek, aby Komise věnovala zvláštní pozornost dopadu aktů v přenesené pravomoci a prováděcích aktů na malé a střední podniky, které často určují výši nákladů pro malé a střední podniky, a aby vybízela zúčastněné strany k poskytování zpětné vazby prostřednictvím portálu „Podělte se o svůj názor: Navrhněte zjednodušení!“⁴², nebo
- (4) ustanovení o přezkumu a ustanovení o ukončení platnosti v sekundárních právních předpisech, přičemž načasování by mělo být v souladu s procesem hodnocení *ex post*, aby se minimalizovaly požadavky na podávání zpráv a jiné požadavky na dodržování pravidel a zajistilo smysluplné posouzení, zda právní předpisy i nadále splňují svůj účel a zda jejich ustanovení nadále dobře fungují pro malé a střední podniky.

Komise bude i nadále zdokonalovat své postupy zlepšování právní úpravy, přičemž mimo jiné zviditelní svou činnost v oblasti zlepšování právní úpravy v souvislosti s malými a středními podniky a konkurenceschopností, aby zajistila lepší fungování právních předpisů a politik EU pro malé a střední podniky. Všechna opatření uvedená v tomto sdělení umožní Komisi zvýšit kvalitu posuzování dopadů právních návrhů na malé a střední podniky a uplatňování zásady „zelenou malým a středním podnikům“⁴³ ve všech politikách EU.

Komise nejedná izolovaně a důležitý je také závazek spolunormotvůrců, vnitrostátních a regionálních orgánů jednajících v rámci svých pravomocí. Navrhovaná opatření umožní začlenění rozměru malých a středních podniků do interinstitucionálního procesu tvorby právních předpisů, protože je společnou odpovědností spolunormotvůrců zajistit vysokou kvalitu práva EU na základě důkladného posouzení dopadů. Členské státy navíc hrají klíčovou roli při zajišťování toho, aby vnitrostátní právní předpisy, včetně opatření k provedení unijního práva, podporovaly zásadu „zelenou malým a středním podnikům“ a aby se snížila administrativní zátěž pro malé a střední podniky.

A konečně výkonné agentury, decentralizované agentury a další subjekty EU⁴⁴ by měly řídit provádění politik EU vstřícné k malým a středním podnikům, zejména prostřednictvím asistenčních služeb pro malé a střední podniky nebo kontaktních míst pro malé a střední podniky, příslušných pokynů pro malé a střední podniky ve všech jazycích EU nebo online nástrojů vstřícných k malým a středním podnikům⁴⁵.

⁴² https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say-simplify_cs

⁴³ Zásada „zelenou malým a středním podnikům“ byla definována v iniciativě „Small Business Act“ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52008DC0394> a dále rozvinuta v přezkumu uvedené iniciativy <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A52011DC0078>.

⁴⁴ Další subjekty s významem pro malé a střední podniky, jako je Evropský inovační a technologický institut.

⁴⁵ Mezi osvědčené postupy patří digitální nástroj pro hodnocení rizik vyvinutý Evropskou agenturou pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, nástroj posouzení vspělosti kybernetické bezpečnosti pro malé a střední

Komise:

- **Opatření 2:** bude systematicky zvažovat konkrétní ustanovení vstřícná k malým a středním podnikům v nových legislativních návrzích, kde to bude vhodné a odůvodněné a v souladu s politickými cíli Unie.
- **Opatření 3:** jmenuje zmocněnce EU pro malé a střední podniky, který bude poskytovat Komisi pokyny a poradenství ohledně malých a středních podniků a navenek prosazovat zájmy malých a středních podniků. Zmocněnec podává zprávy přímo předsedovi či předsedkyni a zároveň i komisaři či komisařce pro vnitřní trh o všech činnostech souvisejících s malými a středními podniky prováděných ve spolupráci s útvary GR GROW, které bude činnost zmocněnce podporovat.
- **Opatření 4:** zajistí, aby se zmocněnec EU pro malé a střední podniky účastnil slyšení Výboru pro kontrolu regulace s generálními ředitelstvími týkajícími se iniciativ, které mají velký dopad na malé a střední podniky.
- **Opatření 5:** spolu s Evropským parlamentem a Radou bude v průběhu společného legislativního procesu podporovat posouzení dopadu navrhovaných podstatných změn návrhů Komise na malé a střední podniky a konkurenceschopnost „na místě“.
- **Opatření 6:** bude spolupracovat s výkonnými a decentralizovanými agenturami na určení a šíření osvědčených postupů pro podporu malých a středních podniků, aby malé a střední podniky mohly snáze využívat služeb těchto agentur.
- **Opatření 7:** bude spolupracovat s členskými státy při podpoře experimentování a inovací začínajících podniků prostřednictvím regulačních pískovišť.

3.1.3 Používání digitálních technologií ke snížení zátěže a zlepšení odolnosti

Zvýšená digitalizace může výrazně snížit zátěž a náklady pro malé a střední podniky. Jednotná digitální brána⁴⁶ poskytuje na jednom místě spolehlivé správní a regulační informace, online postupy a pomoc na všech úrovních veřejné správy. Pomáhá malým a středním podnikům lépe využívat příležitosti, které nabízí jednotný trh, a výrazně snižuje jejich administrativní zátěž prostřednictvím online postupů v klíčových oblastech. První zpráva o provádění jednotné digitální brány, která byla předložena jako součást balíčku opatření na pomoc malým a středním podnikům, ukazuje, že jednotná digitální brána usnadnila malým a středním podnikům přístup k vysoce kvalitním informacím o pravidlech a postupech platných na jednotném trhu, což je zvláště užitečné pro malé podniky s omezenou administrativní kapacitou.

Jak je ve zprávě nastíněno, Komise spolupracovala s členskými státy na zavedení online postupů a na spuštění technického systému založeného na zásadě „pouze jednou“, který by měl být plně v provozu do prosince 2023. To umožní přeshraniční výměnu klíčových dokumentů mezi orgány veřejné správy a zabrání tomu, aby malé a střední podniky musely v různých členských státech opětovně předkládat dokumenty. Tím se sníží náklady na volný pohyb na jednotném trhu a administrativní tření a překážky, aniž by podnikům byly uloženy dodatečné povinnosti.

podniky Agentury Evropské unie pro kybernetickou bezpečnost nebo portál věnovaný podnikatelům Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví.

⁴⁶ COM (2018)1724. Přístupný prostřednictvím internetového portálu Vaše Evropa:

<https://europa.eu/youreurope/>

Názorným příkladem jsou potíže mnoha malých a středních podniků s **přenosným dokumentem A1** (k určení, které právní předpisy o sociálním zabezpečení se na držitele vztahují). Od konce letošního roku umožní technický systém založený na zásadě „pouze jednou“ podávat opakované žádosti o dokument A1 a obdržet výstup elektronicky. Nedávné sdělení Komise o digitalizaci v oblasti koordinace systémů sociálního zabezpečení navíc předkládá další opatření, která by měla usnadnit interakci mezi mobilními občany a podniky působícími v zahraničí, zejména malými a středními podniky, s vnitrostátními orgány v oblasti sociálního zabezpečení, jako je **pilotní projekt evropského průkazu sociálního zabezpečení (ESSPASS)** týkající se přenosného dokumentu A1⁴⁷. Ve stejném duchu v souvislosti s iniciativou týkající se omezení a zjednodušení podávání zpráv (oddíl 3.1.4 níže) vytvoření **elektronického formátu (elektronické prohlášení) pro prohlášení o vyslání pracovníků** významně sníží administrativní zátěž a náklady na dodržování předpisů pro zaměstnavatele, neboť jim umožní ve všech zúčastněných členských státech využívat zjednodušené prohlášení v jednotném formátu v jejich vlastním jazyce.

Nedávný návrh dále rozšířit využívání digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností EU je důležitým krokem k digitalizaci práva obchodních společností, který malým a středním podnikům pomůže při podnikání v EU⁴⁸. Významně sníží administrativní zátěž společností odhadem o 437 milionů EUR ročně díky osvědčení společnosti EU a uplatňování zásady „pouze jednou“, když společnosti zřizují dceřiné společnosti a pobočky v jiných členských státech⁴⁹. Společnosti mohou také těžit z viditelnosti svých informací prostřednictvím systému propojení obchodních rejstříků (BRIS)⁵⁰ na jednotném trhu. Kromě toho se malé a střední podniky, které jsou dotčeny porušením právních předpisů EU, mohou při řešení sporů a mimosoudním odškodnění opřít o systém řešení problémů na vnitřním trhu (SOLVIT)⁵¹.

Větší digitalizace malých a středních podniků je zásadní pro jejich konkurenceschopnost, odolnost a schopnost inovovat. Cílem politického programu Digitální dekáda⁵² je, aby do roku 2030 více než 90 % malých a středních podniků dosáhlo alespoň základní úrovně digitální intenzity. Klíčovým nástrojem na podporu tohoto cíle jsou evropská centra pro digitální inovace, která jsou spolufinancovaná z programu Digitální Evropa. Podporují společnosti, zejména malé a střední podniky, v jejich procesu digitalizace. Evropská centra pro digitální inovace poskytují cílenou pomoc prostřednictvím posouzení digitální vyspělosti malých a středních podniků, která zahrnuje technické odborné znalosti a testování („testování před investováním“) až po inovační služby, jako je finanční poradenství, školení a rozvoj dovedností. V současné době lze nalézt 151 evropských center pro digitální inovace ve 30 různých evropských zemích. Do konce roku 2025 by evropská centra pro digitální inovace měla pomáhat přibližně 100 000 podniků a subjektů veřejného sektoru v Evropě. Odvětvové testovací a experimentální zařízení (TEF) podporují vývojáře umělé

⁴⁷ COM(2023) 501 final.

⁴⁸ COM(2023) 177 final.

⁴⁹ Viz související posouzení dopadů, SWD(2023) 178 final.

⁵⁰ Systém BRIS propojuje všechny vnitrostátní rejstříky a zpřístupňuje informace o 20 milionech společností a poboček veřejnosti.

⁵¹ https://ec.europa.eu/solvit/what-is-solvit/index_cs.htm; v březnu 2023 navrhla Komise prahovou hodnotu pro systém SOLVIT, podle které by mělo být v každém členském státě vyřešeno do dvanácti měsíců nejméně 90 % případů.

⁵² Rozhodnutí (EU) 2022/2481, kterým se zavádí politický program Digitální dekáda 2030.

inteligence v tom, aby na trh přinášeli důvěryhodnou umělou inteligenci efektivnějším způsobem a aby usnadňovali její rozšíření mezi malé podniky v Evropě⁵³.

Komise:

- **Opatření 8:** ve spolupráci s členskými státy zavede do konce roku 2023 technický systém založený na zásadě „pouze jednou“ a dále rozšíří rozsah jednotné digitální brány tak, aby se vztahoval na nové postupy, s ohledem na potřeby malých a středních podniků.

3.1.4 Zjednodušení administrativních postupů a požadavků na podávání zpráv

V souvislosti se zlepšováním dlouhodobé konkurenceschopnosti svých podniků⁵⁴ chce Komise prosazovat racionalizaci požadavků na podávání zpráv vyplývajících z právních předpisů EU s cílem snížit tuto zátěž o 25 %, aniž by byly narušeny související cíle politiky. Tento cíl se týká snížení regulační zátěže pro podniky všech velikostí, ale je obzvláště důležitý pro podniky malé a střední. Požadavky na podávání zpráv jsou důležité pro řádné sledování a prosazování právních předpisů, avšak pro mnoho společností, zejména malých a středních podniků, mohou představovat zátěž a další náklady a ovlivňovat jejich schopnost růstu. Jejich hromadění v průběhu času může vést k nadbytečným, duplicitním nebo zastaralým povinnostem, neefektivní četnosti a načasování nebo nevhodným metodám sběru⁵⁵. V takových případech může být zefektivnění povinností podávat zprávy nebo řešení potřeb konkrétních skupin podniků, jako jsou malé a střední podniky, příležitostí, jak podnikům snížit zátěž.

První významné právní předpisy, které zefektivňují povinnosti podávat zprávy, již Komise navrhla od března 2023⁵⁶, a brzy budou předložena další opatření spolu s pracovním programem Komise. Dobrovolná, jednoduchá a standardizovaná metodika pro podávání zpráv o environmentálních, sociálních a správních záležitostech zejména sníží zátěž a usnadní přístup malých a středních podniků k udržitelnému financování (více informací viz oddíl 3.2.4 níže). Kromě toho návrh Komise na odložení lhůty pro přijetí odvětvových evropských standardů pro podávání zpráv o udržitelnosti⁵⁷ přinese prospěch společnostem, na

⁵³ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/testing-and-experimentation-facilities>.

⁵⁴ COM(2023) 168 final.

⁵⁵ Pokud budou dobře navrženy, budou náklady na plnění požadavků na podávání zpráv do značné míry kompenzovány přínosy, které přinášejí, například díky monitorování znečištění ovzduší nebo dohledu nad finančním sektorem a udržováním finanční stability. Tyto požadavky jsou obsaženy nejen v primárních právních předpisech, ale také v prováděcích aktech nebo aktech v přenesené pravomoci, či dokonce v provozních opatřeních.

⁵⁶ Přezkum rámce pro krizové řízení a pojištění vkladů; prováděcí technické normy pro podávání zpráv a zveřejňování informací pojišťovnami a zajišťovnami; návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 223/2009 o evropské statistice; přezkum správy ekonomických záležitostí – zjednodušení podávání zpráv; návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o detergentech a povrchově aktivních látkách; celní kodex Unie; obecný právní rámec pro léčivé přípravky; několik iniciativ ve fázi přípravy nebo návrhu v odvětví dopravy, jako je směrnice o kombinované dopravě, harmonizovaný právní rámec pro železniční kapacitu a řízení provozu a zrušení koridorů pro železniční nákladní dopravu jako součást balíček ekologizace nákladní dopravy, revize směrnice o hmotnostech a rozměrech (viz balíček ekologizace nákladní dopravy), jakož i směrnice o státní přístavní inspekci atd.

⁵⁷ První soubor evropských standardů pro podávání zpráv o udržitelnosti (COM (2023) 5303 final) ve srovnání s technickým poradenstvím skupiny EFRAG významně snížil zátěž související s podáváním zpráv. Komise rozšířila zásadu podávání zpráv pouze podstatných informací, zavedla řadu postupných kroků při zavádění a učinila dobrovolnými některé požadavky na zveřejňování.

kteře se vztahuje směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti, včetně kóťovaných malých a středních podniků. Umožňuje jim to zaměřit se na provedení prvního souboru standardů. Úprava prahových hodnot definujících malý a střední podnik podle směrnice o účetnictví sniží počet společností, na které se v současné době vztahují požadavky na podávání zpráv o udržitelnosti podle směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti a nařizení o taxonomii⁵⁸.

Kromě toho v rámci pro monitorování emisí skleníkových plynů a podávání zpráv o těchto emisích snižená četnost, s níž hospodářské subjekty z energetického odvětví, energeticky náročných průmyslových odvětví a letectví musí podávat zprávy o zlepšení svých metodik, zmírní zátěž společností, aniž to ovlivní účinnost monitorování. Zjednodušené povinnosti podávat zprávy vyplývající z právních předpisů EU o alternativním řešení spotřebitelských sporů navíc sjednotí a sniží četnost požadavků na podávání zpráv, aniž by to ovlivnilo transparentnost nebo kvalitu údajů.

V následujících týdnech Komise podrobněji předloží opatření, která byla nebo mají být přijata k racionalizaci povinností podávat zprávy pro všechny podniky. Komise hodlá z této činnosti udělat významnou součást svého pracovního programu na rok 2024, k němuž bude připojen balíček návrhů a plánovaných hodnocení. **Tato činnost bude do konce roku 2023 systematizována** pro nadcházející cykly prostřednictvím:

- zavedení standardizovaných prostředků pro mapování požadavků na podávání zpráv ve stávajících právních předpisech nebo správních ujednáních a v nových návrzích ve všech útvarech Komise,
- určení prioritních oblastí spolupráce s reprezentativním souborem společností, odvětvových sdružení a vnitrostátních orgánů (které často slouží jako rozhraní pro takové podávání zpráv),
- vypracování plánů cílené racionalizace v každém útvaru Komise na rok 2024 a následující roky.

Podněty malých a středních podniků a dalších zúčastněných stran hrají důležitou roli při zajišťování úspěchu této celkové snahy o snížení zátěže. Portál „Podělte se o svůj názor: Navrhněte zjednodušení!“ umožňuje shromažďovat jejich podněty k povinnostem podávat zprávy. Platforma Fit pro budoucnost byla rovněž vyzvána, aby věnovala zvláštní pozornost povinnostem podávat zprávy a ve svém ročním pracovním programu na rok 2024 věnovala tomuto tématu alespoň jedno stanovisko.

Komise:

- **Opatření 9:** v říjnu 2023 předloží další soubor návrhů k racionalizaci požadavků na podávání zpráv spolu s pracovním programem, včetně opatření zmíněných výše, jako součást systematického a opakujícího se cyklu ke splnění cíle omezení podávání zpráv o 25 %.

⁵⁸ Článek 8 nařizení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařizení (EU) 2019/2088 (Úř. věst. L 198, 22.6.2020, s. 13).

3.2 Zlepšení likvidity a přístupu k financování

3.2.1 Řešení opožděných plateb

Opožděné platby faktur se týkají společností ve všech odvětvích a ve všech členských státech EU. Obzvláště negativní dopad mají na malé a střední podniky, protože ty se spoléhají na pravidelné a předvídatelné toky hotovosti⁵⁹ a mají omezenější přístup k likviditě než velké podniky. Malé a střední podniky, které dostávají platby se zpožděním, musí vzniklý nedostatek likvidity pokrýt krátkodobými úvěry, což zvyšuje jejich náklady na financování. Snížení počtu opožděných plateb je klíčovým prvkem, který malým a středním podnikům poskytne tolik potřebnou likviditu, aby mohly investovat do inovací nebo přenést snížení nákladů na spotřebitele⁶⁰.

Komise v rámci tohoto balíčku opatření na pomoc malým a středním podnikům navrhuje revizi pravidel pro opožděné platby, která nahradí stávající směrnici o opožděných platbách nařízením se závaznou maximální lhůtou splatnosti 30 dnů pro všechny obchodní transakce. Zavede automatickou úhradu vyrovnávacích poplatků a úroků v případě opožděné platby a tato nová opatření doplní pevným rámcem pro vymáhání. Usnadní také společnostem vymáhání jejich práv tím, že sníží jejich zátěž a usnadní jim přístup k účinné nápravě prostřednictvím mediace.

S ohledem na to, že jeden den zpoždění se rovná 158 milionům EUR dodatečných finančních nákladů pro evropské společnosti, mají tato nová pravidla za cíl omezit opožděné platby o 35 %. Kromě toho se výrazně sníží doba, kterou společnosti stráví vymáháním pohledávek od svých dlužníků, což evropským podnikům ušetří 340 milionů člověkohodin, což odpovídá 8,7 miliardy EUR. Kromě přímých peněžních výhod by to mělo spravedlivěji přerozdělit likviditu v ekonomice a snížit závislost malých a středních podniků na externím financování.

Nástrojem, který byl vybrán pro účely přezkumu, je nařízení, kterým se zruší a nahradí směrnice o opožděných platbách. Nařízení má několik výhod, zejména pokud jde o řešení přeshraničního aspektu opožděných plateb. Umožňuje zavedení stejných řešení v celé EU v souvislosti s klíčovými aspekty, jako je maximální lhůta pro platby a postupy ověření, úrokové sazby u opožděných plateb a náhrada v podobě paušálního poplatku. Členské státy zároveň budou moci přijmout přísnější ustanovení ohledně některých aspektů.

Komise:

- **Opatření 10:** navrhne nové nařízení o opožděných platbách, které významně posílí pravidla EU pro boj proti opožděným platbám v obchodních transakcích.

3.2.2 Využití plného potenciálu, který programy EU nabízejí malým a středním podnikům

Jelikož se očekává, že podpora pro malé a střední podniky dosáhne do roku 2027 v rámci finančních programů EU⁶¹ více než 200 miliard EUR, mají malé a střední podniky

⁵⁹ Podrobnější informace naleznete ve zprávě o posouzení dopadů opožděných plateb, která byla zveřejněna současně s tímto sdělením.

⁶⁰ S ohledem na tyto cíle Komise nedávno zahájila několik řízení o nesplnění povinnosti v oblasti opožděných plateb, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/inf_23_1808.

⁶¹ To by zahrnovalo financování dostupné pro malé a střední podniky prostřednictvím těchto nástrojů (odhady služeb Komise): Program InvestEU (6,9 miliardy EUR z vyhrazeného okna pro malé a střední podniky a další

přístup k široké škále finanční podpory. Zejména bylo zavedeno několik opatření k nápravě rostoucích obtíží malých a středních podniků s přístupem k financování⁶². Počínaje oknem pro malé a střední podniky v rámci Programu InvestEU⁶³ se malým a středním podnikům poskytuje lepší přístup k financování za příznivějších finančních podmínek. Okno pro malé a střední podniky také malým a středním podnikům pomáhá přizpůsobit se udržitelným obchodním praktikám a financuje začínající podniky, které vyvíjejí udržitelné technologie.

Významnou roli při poskytování dluhové a kapitálové podpory evropským malým a středním podnikům bude v příštích letech hrát okno Programu InvestEU pro malé a střední podniky. Banky, záruční instituce a další finanční zprostředkovatelé projevíli pozoruhodnou poptávku tím, že požádali Evropský investiční fond (EIF) o trojnásobek celkové kapacity přidělené na záruky na období 2021–2027. Tržní poptávka po kapitálových investicích pro období 2021–2027 je již nyní na úrovni plné kapacity pro mnoho tematických oblastí, včetně čistých technologií, věd o živé přírodě a digitální transformace, jakož i sociálního podnikání. Očekává se, že tento převis poptávky po zárukách pro malé a střední podniky v rámci Programu InvestEU zabrání tomu, aby EIF od roku 2025 uzavíral nové dohody o zárukách s finančními zprostředkovateli, protože zdroje přidělené na záruky budou do té doby plně vyčerpány.

Komise navrhla v rámci Platformy strategických technologií pro Evropu (STEP)⁶⁴ zvýšit záruku EU dostupnou prostřednictvím specializovaného okna STEP v rámci Programu InvestEU o 7,5 miliardy EUR. Jakmile platformu STEP schválí spolunormotvůrci, bude Komise usilovat o rychlé použití dodatečných zdrojů přidělených Programu InvestEU ve prospěch malých a středních podniků.

Členské státy mohou sehrát klíčovou úlohu tím, že do Programu InvestEU převedou dodatečné zdroje z Nástroje pro oživení a odolnost nebo z vnitrostátních rozpočtů, jakož i že využijí stávajících možností převodu v rámci fondů sdíleného řízení, čímž podpoří investice ve své zemi.

0,82 miliardy EUR z okna pro sociální investice a dovednosti), Nástroj pro oživení a odolnost (45,2 miliardy EUR), fond ERI (10 miliard EUR), iniciativa Cassini (0,7 miliardy EUR), pilíř Programu pro jednotný trh pro malé a střední podniky (1 miliarda EUR), fond pro malé a střední podniky v oblasti duševního vlastnictví (0,08 miliardy EUR), program Digitální Evropa (0,7 miliardy EUR), Evropský obranný fond (více než 0,2 miliardy EUR), Kosmický program Unie (1 miliarda EUR), Program Unie pro bezpečnou konektivitu – IRIS2 (0,72 miliardy EUR), Horizont Evropa (15 miliard EUR), Fond pro spravedlivou transformaci (4,8 miliardy EUR), program Kreativní Evropa (2,3 miliardy EUR), Evropský fond pro regionální rozvoj (38,71 miliardy EUR), investiční iniciativy pro reakci na koronavirus politiky soudržnosti a nástroje REACT-EU (22 miliard EUR), Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (30 miliard EUR), Fond soudržnosti (0,05 miliardy EUR), Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond (2,52 miliardy EUR), program Life (0,13 miliardy EUR), Nástroj pro propojení Evropy (0,2 miliardy EUR), Inovační fond (0,17 miliardy EUR), Evropský sociální fond plus (0,82 miliardy EUR), Nový evropský program inovací v oblasti přístupu k financování (45 miliard EUR) pro startupy z oblastí deep tech, malé a střední podniky a malé podniky se střední tržní kapitalizací.

⁶² Z různých finančních nástrojů, které byly v předchozím víceletém finančním rámci (na období 2014–2020) k dispozici pro malé a střední podniky, jen nástroj pro úvěrové záruky v rámci programu COSME poskytl téměř 900 000 malých a středních podniků finanční prostředky ve výši 68 miliard EUR, což pomohlo vytvořit nebo udržet více než 4 miliony pracovních míst.

⁶³ https://single-market-economy.ec.europa.eu/access-finance/investeu/investeu-fund-sme-window_en

⁶⁴ COM(2023) 335 final.

V souvislosti s návrhem platformy STEP představila Komise několik možností, jak použitích těchto zdrojů členskými státy usnadnit a zvýšit objem financování malých a středních podniků s podporou Programu InvestEU, a to zejména prostřednictvím vyjasnění aspektů státní podpory s ohledem na všechny převody prostředků, jakož i na uplatňování aspektů zásady „významně nepoškozovat“⁶⁵.

Pokud se členský stát rozhodne převést prostředky do vnitrostátní složky Programu InvestEU na realizaci stávajícího finančního produktu InvestEU, který pro složku EU vyvinula mezinárodní finanční instituce jako prováděcí partner, jako je skupina EIB nebo Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD), takové rozhodnutí samo o sobě nepředstavuje státní podporu, jak blíže objasnila Komise v návrhu platformy STEP⁶⁶. Tyto případné převody prostředků (ze sdíleného řízení, Nástroje pro oživení a odolnost nebo vnitrostátních rozpočtů) jsou tedy rychlým, jednoduchým a volitelným mechanismem, který mají členské státy k dispozici k poskytování finančních prostředků malým a středním podnikům, aniž by zátěž spojená s podáváním zpráv byla nad rámec zátěže vyžadované Programem InvestEU. Tuto možnost převodu dosud využila řada členských států. Vzhledem k vysoké poptávce na trhu se členské státy, které dosud nepřispěly, vyzývají, aby tak učinily prostřednictvím složky členského státu Programu InvestEU, aby podpořily zavádění finančních produktů pro malé a střední podniky ve svém členském státě. Komise bude společně se sítí zmocněnců pro malé a střední podniky sledovat pokrok v provádění v rámci okna pro malé a střední podniky.

Kromě toho mohou členské státy a regiony zřídit finanční nástroje spolufinancované programy EU ve sdíleném řízení, které budou směřovat zdroje EU do různých finančních produktů, včetně půjček, záruk, vlastního kapitálu a dalších mechanismů pro nesení rizika. Tato podpora může přímo pomoci malým a středním podnikům. Pro usnadnění tohoto procesu poskytuje platforma Komise Fi-compass⁶⁷ zdroje, včetně obecných informací, pokynů, praktických nástrojů a příležitostí ke vzdělávání, které řídicím orgánům poskytují vodítka pro využívání finančních nástrojů v rámci jednotlivých fondů EU pro sdílené řízení.

Komise:

- **Opatření 11:** bude prostřednictvím příslušné řídicí struktury Programu InvestEU povzbuzovat členské státy, aby převedly dodatečné zdroje do vnitrostátních složek Programu InvestEU, a usnadní příspěvky z Nástroje pro oživení a odolnost do Programu InvestEU tím, že do října 2023 poskytne doplňující pokyny k uplatňování zásady „významně nepoškozovat“.

Zásadní roli při podpoře společností v mezinárodním obchodu hrají exportní úvěrové agentury. Existuje stále koordinovanější přístup k vývozním úvěrům členských států EU a k finančním nástrojům na úrovni EU, který by měl být dále posílen. V důsledku ruské útočné války proti Ukrajině většina úvěrových agentur EU pozastavila krytí rizik pro Ukrajinu, což mělo negativní dopad na schopnost společností v EU na Ukrajinu vyvážet. Pilotní nástroj ve výši zhruba 300 milionů EUR v průběhu roku 2024 v rámci okna pro malé a střední podniky Programu InvestEU umožní exportním úvěrovým agenturám, aby obnovily své podnikání s

⁶⁵ Prostřednictvím změny technických pokynů k použití zásady „významně nepoškozovat“ podle nařízení (EU) 2021/241. To rovněž usnadní převedení zdrojů do Programu InvestEU z Nástroje pro oživení a odolnost.

⁶⁶ Tím není dotčena povinnost finančních nástrojů EU a rozpočtových záruk být v souladu s pravidly státní podpory podle čl. 209 odst. 2 písm. c) finančního nařízení.

⁶⁷ <https://www.fi-compass.eu>.

ohledem na Ukrajinu. Očekává se, že pilotní nástroj zlepší konkurenceschopnost evropských malých a středních podniků tím, že vytvoří silnější vazby s Ukrajinou, což umožní podporovat několik stovek milionů eur v novém vývozu.

Komise:

- **Opatření 12:** bude spolupracovat s fondem EIF na zřízení pilotního nástroje v průběhu roku 2024, který umožní exportním úvěrovým agenturám podporovat malé a střední podniky při obchodování s Ukrajinou.

V rámci širší iniciativy unie kapitálových trhů (UKT)⁶⁸ se díky vytvoření trhů pro růst malých a středních podniků, celoevropských fondů rizikového kapitálu a skupinovému financování zlepšil přístup malých a středních podniků k financování. Nedávná politická dohoda ohledně jednotného evropského přístupového místa více zviditelní společnosti – velké i malé – pro investory, zatímco revidovaná pravidla pro nařízení o evropských fondech dlouhodobých investic a alternativní investiční fondy rozšíří soubor finančních prostředků dostupných pro malé a střední podniky. Cílem návrhů aktu o kótování⁶⁹ je podpořit přístup k financování na veřejných trzích pro společnosti, včetně malých a středních podniků, omezením byrokracie, zefektivněním pravidel a umožněním vlastníkům, aby si po kótování svých společností ponechali rozhodovací pravomoci. Vysoká úroveň ambicí návrhů aktu o kótování má klíčový význam k zajištění toho, že rychle rostoucí společnosti se budou nadále rozvíjet a vytvářet pracovní místa v EU. V zájmu toho, aby malé a střední podniky měly lepší přístup k tržním zdrojům financování a vlastnímu kapitálu, bude důležité urychleně přijmout legislativní návrhy v rámci akčního plánu unie kapitálových trhů z roku 2020 a vést další diskuse o budoucím vývoji UKT, zejména v Euroskupině.

Další možností podpory malých a středních podniků je Evropská rada pro inovace (ERI), která je hlavním nástrojem EU pro poskytování kombinovaného financování (granty a vlastní kapitál nebo kvazikapitál) rychle rostoucím začínajícím podnikům a malým a středním podnikům, které se zabývají průlomovými inovacemi. Fond ERI poskytuje těmto společnostem kapitálové financování v rozmezí od 0,5 milionu do 15 milionů EUR a využívá rozpočet ve výši 10 miliard EUR k získání 30 až 50 miliard EUR od soukromých investorů. Pro společnosti, které vyžadují následná kola financování nebo větší investiční částky, návrh platformy Komise STEP počítá s dodatečným rozpočtem ve výši 2,63 miliardy EUR, který fondu ERI umožní bezprecedentní kapitálové investice v hodnotě 15 až 50 milionů EUR do technologií, které mají pro Evropu strategický význam. Vytvářením dodatečných soukromých investic by to mohlo přinést novou kapitálovou podporu malým a středním podnikům a malým podnikům se střední tržní kapitalizací, které nemohou získat komerční úvěr, ve výši 13 miliard EUR.

Komise rovněž pomůže malým a středním podnikům s opatřeními v oblasti energetické účinnosti (od energetických auditů až po technologie a školení), a to tím, že z programu jednotného trhu prostřednictvím sítě Enterprise Europe Network uvolní 10 milionů EUR na základě otevřených výzev.

⁶⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_22_7348

⁶⁹ COM (2022) 760 final.

3.2.3 Zadávání veřejných zakázek

Snazší přístup na trhy veřejných zakázek může malým a středním podnikům pomoci uvolnit jejich potenciál, což bude mít pozitivní dopad na růst a hospodářské oživení. Podstatná část veřejných investic je vynakládána prostřednictvím veřejných zakázek, které představují 14 % HDP EU. Malé a střední podniky však mají potíže s přístupem k zadávání veřejných zakázek. Komise představila iniciativy, které usnadňují přístup společnostem včetně malých a středních podniků k zadávacím řízením na veřejné zakázky, a to včetně přeshraničních⁷⁰. Cílem je zvýšit podíl malých a středních podniků na veřejných zakázkách úměrně jejich celkové váze v ekonomice. Za účelem zlepšení účasti malých a středních podniků na veřejných zakázkách bude důležité podporovat používání standardizovaných ustanovení a doložek v zadávací dokumentaci, zejména u smluv s nízkým rizikem nebo nízkou hodnotou, což malým a středním podnikům usnadní práci se zadávací dokumentací. Měly by být prosazovány postupy, které zlepšují zapojení malých a středních podniků, jako je používání podmínek vhodných pro malé a střední podniky (výhodnější finanční kvalifikace a platební podmínky).

Komise:

- **Opatření 13:** bude podporovat používání standardizovaných ustanovení v zadávací dokumentaci a podmínek vhodných pro malé a střední podniky s cílem zlepšit účast malých a středních podniků na veřejných zakázkách.

3.2.4 Usnadnění přístupu malých a středních podniků k udržitelnému financování

Malé a střední podniky hrají důležitou úlohu tím, že pomáhají Evropě dosáhnout jejich cílů klimatické neutrality a jiných cílů v oblasti životního prostředí⁷¹. Zásadní význam proto má zvyšování finančních prostředků pro přechod malých a středních podniků k udržitelnosti za současné minimalizace administrativní zátěže. Mají-li malé a střední podniky plně rozvinout svůj potenciál pro přechod k udržitelnému hospodářství, potřebují zejména 1) jednoduchý a standardizovaný rámec pro podávání zpráv o environmentálních, sociálních a správních záležitostech a 2) finanční instituce, které je podporují v jejich úsilí o přechod k udržitelnému podnikání.

Malé a střední podniky se navzdory již zavedeným opatřením k řešení jejich potřeb⁷² setkávají s obtížemi se získáváním finančních prostředků na zelené projekty. Malé a střední podniky s výjimkou kótovaných malých a středních podniků formálně nepodléhají požadavkům rámce EU pro udržitelné financování. Komise si je však vědoma, že tyto malé a

⁷⁰ COM (2017) 572 final. V letech 2020 a 2021 Komise zveřejnila dvě studie o účasti malých a středních podniků na veřejných zakázkách: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/eec8227c-ecc4-11ea-b3c6-01aa75ed71a1> a <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/46111/attachments/1/translations/en/renditions/native>. V roce 2023 byly zveřejněny dvě brožury na podporu účasti začínajících podniků na veřejných zakázkách: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/54254?locale=cs>, <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/54276?locale=cs>.

⁷¹ Zpráva o činnosti platformy OECD pro financování malých a středních podniků pro udržitelnost z roku 2023 (strana 6), <https://www.oecd.org/cfe/smes/SME%20activity-report-2023.pdf>.

⁷² Nejnověji prostřednictvím sdělení Komise „Rámec udržitelného financování, který funguje v praxi“ z června 2023, COM(2023) 317 final, které vyzývá zejména k inkluzivnosti, použitelnosti a přiměřenosti takového rámce, který malým a středním podnikům umožní získávat finanční prostředky na přechod k udržitelnosti.

střední podniky čelí stále častějším požadavkům na informace o udržitelnosti ze strany svých finančních partnerů a partnerů v hodnotovém řetězci, často v nestandardizovaném formátu. V tomto ohledu Komise uznává obavy malých a středních podniků z působení těchto nových pravidel „shora dolů“ na podávání zpráv o udržitelnosti.

Komise přijímá opatření k řešení těchto obav. Zaprvé, Komise vyzvala⁷³ velké podniky a finanční zprostředkovatele, aby při spolupráci s malými a středními podniky uplatňovali zásadu proporcionality a při vyžadování informací od partnerů v hodnotovém řetězci malých a středních podniků zachovávali zdrženlivost. Rovněž předkládá konkrétní pokyny, včetně dobrovolných nástrojů, které mohou malé a střední podniky využít pro přístup k financování v přechodném období.

Evropská poradní skupina pro účetní výkaznictví (EFRAG) připravuje zjednodušené standardy pro podávání zpráv pro kótované malé a střední podniky. Komise zajistí, aby tyto standardy byly pro kótované malé a střední podniky přiměřené. Standardy omezí informace, jež musí vykazovat kótované malé a střední podniky, které spadají do oblasti působnosti směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti. Také stanoví právní omezení informací, jejichž získání může být evropskými standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti požadováno po velkých společnostech od malých a středních podniků v jejich hodnotovém řetězci, a tedy omezit působení „shora dolů“. Jedná se o důležitou záruku ze směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti, jejímž cílem je omezit nepřímý dopad požadavků hodnotového řetězce na podávání zpráv uložených velkým podnikům na malé a střední podniky. Komise bude během probíhajících jednání o směrnici o náležitě péči podniků v oblasti udržitelnosti usilovat o zajištění toho, že tyto záruky budou v této souvislosti přeneseny. Kromě toho skupina EFRAG vypracuje dobrovolný standard pro nekótované malé a střední podniky. Malé a střední podniky jej mohou použít ke standardizaci informací o udržitelnosti, které si přejí vykazovat, čímž vytvoří lepší příležitosti k získání zeleného financování, a tedy usnadní přechod k udržitelnému hospodářství.

V orientaci v rámci EU pro udržitelné financování budou malým a středním podnikům nápomocny uživatelsky přívětivé nástroje, informace a sdílení informací ve spolupráci se zúčastněnými stranami z daných odvětví. Zejména zjednodušené přístupy, vytvořené společně s platformou pro udržitelné financování, by měly nekótovaným malým a středním podnikům umožnit těžit z používání taxonomie.

Kromě toho finanční instituce musí malé a střední podniky podporovat v jejich úsilí o přechod k udržitelnému podnikání. To vyžaduje lepší začlenění zeleného financování malých a středních podniků do obchodních modelů bank. Je nutné definovat pojem zelených úvěrů a vytvořit standardy pro zelené úvěry na úrovni EU za účelem jejich rozšíření. Zahrnutí takových úvěrů malým a středním podnikům do čitatele tohoto ukazatele zelených aktiv bank by například mělo více zviditelnit zelené půjčky pro malé a střední podniky a motivovat finanční instituce k tomu, aby malým a středním podnikům poskytovaly udržitelné financování.

Na základě výsledků různých probíhajících studií Komise ohledně malých a středních podniků a vykazování v rámci taxonomie / udržitelného financování Komise

- **Opatření 14:** zajistí, aby malé a střední podniky měly k dispozici jednoduchý a

⁷³ Doporučení Komise (EU) 2023/1425 o usnadnění financování přechodu k udržitelnému hospodářství.

standardizovaný rámec pro podávání zpráv o environmentálních, sociálních a správních záležitostech, tím, že omezí riziko, že požadavky na zveřejňování informací budou zatěžovat nekótované malé a střední podniky v hodnotovém řetězci společností, které spadají do oblasti působnosti směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti, a že zajistí rychlé vypracování dobrovolných standardů pro nekótované malé a střední podniky.

- **Opatření 15:** bude podporovat finanční instituce v tom, aby zařadily zelené financování pro malé a střední podniky do svých obchodních modelů tím, že:
 - a. vypracuje standard nebo definici zelených úvěrů, zejména pro malé a střední podniky, na základě chystaného doporučení Evropského orgánu pro bankovníctví⁷⁴;
 - b. posouzení úpravy ukazatele zelených aktiv příznivé pro malé a střední podniky, která bude zvážena v budoucí aktualizaci aktu v přenesené pravomoci o zveřejňování informací podle taxonomie.

3.3 Umožnění přístupu ke kvalifikovaným pracovníkům

Způsob, jakým se malé a střední podniky a jejich pracovníci učí, zapojují do společnosti a vedou své každodenní podnikání, se v souvislosti s technologickým rozvojem, globálními a demografickými výzvami mění. Malé a střední podniky potřebují přístup ke kvalifikovaným pracovníkům, aby se s těmito změnami vypořádaly a zajistily svou odolnost a zároveň byly přínosem pro společnost, produktivitu a inovace.

Komise navazuje na Evropskou agendu dovedností⁷⁵, aby pomohla členským státům zajistit, aby se každý rok 60 % všech dospělých v pracovním věku účastnilo vzdělávacích programů v souladu s cílem stanoveným v Akčním plánu pro evropský pilíř sociálních práv⁷⁶. Evropský rok dovedností a nebývalé finanční zdroje EU dostupné na rozvoj dovedností během programového období víceletého finančního rámce 2021–2027, zejména odhadovaných 65 miliard EUR z Nástroje pro oživení a odolnost a Evropského sociálního fondu plus, jsou také jedinečnou příležitostí k urychlení opatření, která mohou být zlepšit přístup malých a středních podniků k rozsáhlému a rozmanitému souboru dovedností, jako jsou návrhy týkající se digitálního vzdělávání a dovedností⁷⁷. V tomto ohledu přispěje pilotní projekt evropského osvědčení o digitálních dovednostech⁷⁸ ve spolupráci s členskými státy a zúčastněnými stranami k posílení transparentnosti a uznávání digitálních dovedností, což malým a středním podnikům usnadní přístup k talentům, které potřebují pro digitální transformaci.

V rámci modernizace systémů odborného vzdělávání a přípravy⁷⁹ EU podporuje centra excelence odborného vzdělávání⁸⁰ při rozvoji místních „ekosystémů dovedností“ od pokročilé výroby přes umělou inteligenci až po vodohospodářské technologie a městskou zeleň. Úzce spolupracují s podniky, včetně malých a středních podniků, a přispívají ke

⁷⁴ Žádost Komise o poskytnutí poradenství v oblasti zelených úvěrů a hypoték, adresovaná orgánu EBA v listopadu 2022.

⁷⁵ COM (2020) 274 final.

⁷⁶ Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv schválený hlavami států a vládami v roce 2020, <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1607&langId=en>

⁷⁷ COM (2023) 205 final a COM (2023) 206 final.

⁷⁸ <https://education.ec.europa.eu/cs/focus-topics/digital-education/action-plan/action-9>.

⁷⁹ Doporučení Rady 2020/C 417/01.

⁸⁰ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1501>

strategiím regionálního rozvoje, podnikání, inovací a inteligentní specializace. Evropská aliance pro učňovskou přípravu podporuje propagaci širší a lepší učňovské přípravy v rámci celé EU jako účinnou cestu k získání kvalifikovaných pracovníků, jež společnost, zejména malé a střední podniky, potřebují.

Osmnáct rozsáhlých partnerství v oblasti dovedností, která pokrývají všechny průmyslové ekosystémy, usiluje v rámci Evropského paktu pro dovednosti⁸¹ o identifikaci potřebných dovedností a zavádění odborné přípravy v podnicích a jejich dodavatelských řetězcích, aby do roku 2030 zvýšila nebo změnila kvalifikaci 10 milionů pracovníků. Malé a střední podniky jsou do všech rozsáhlých partnerství v oblasti dovedností aktivně zapojeny přímo, jako individuální členové a také nepřímo prostřednictvím sítě odvětvových organizací. Partnerství s dalšími aktéry, například sociálními partnery, a sítěmi v rámci rozsáhlých partnerství v oblasti dovedností jim umožňuje přístup ke vzdělávacím programům, obsahu a materiálům, které by jinak vzhledem ke své omezené velikosti a zdrojům často neměly k dispozici.

Sít' Enterprise Europe Network hraje důležitou úlohu v zajišťování školení pro malé a střední podniky, které jim pomůže plnit nové požadavky, využívat příležitostí, jež nabízejí opatření, jako je akt o průmyslu pro nulové čisté emise nebo evropský akt o kritických surovinách, a vypořádat se s důsledky Zelené dohody a právními předpisy o udržitelnosti, jako je směrnice o náležitě péči podniků v oblasti udržitelnosti.

Podnikatelské dovednosti jsou klíčové, aby pomohly stávajícím podnikatelům rozvíjet jejich podnikání a povzbudily více lidí, aby si podnikání zvolili jako svou profesní dráhu. S cílem umožnit ženám, aby se staly podnikatelkami, provádí Komise činnosti zaměřené na zvyšování povědomí spojené se školením, mentoringem a koučováním a zlepšuje přístup podnikatelek k financím a obchodním sítím. Například Erasmus pro mladé podnikatele⁸² podpořil více než 9 000 podnikatelek a iniciativa Women TechEU⁸³ nabídla financování pro společnosti založené ženami s rozpočtem ve výši 10 milionů EUR. Je však třeba ještě dále pracovat na uvolnění plného podnikatelského potenciálu žen, mladých lidí a skupin, které jsou ohroženy vyloučením.

A konečně je také zapotřebí zjednodušit postupy pro malé a střední podniky, aby mohly přilákat talenty ze zahraničí. Komise koncem tohoto roku navrhne balíček týkající se maximálního využití potenciálu mobility talentů, který bude zahrnovat legislativní návrh na vytvoření rezervoáru talentů EU a iniciativu, jejímž cílem je spolupracovat s členskými státy na umožnění rychlejšího uznávání odborných kvalifikací státních příslušníků třetích zemí, mimo jiné prostřednictvím partnerství se třetími zeměmi, za účelem zlepšení nábory pracovníků a zprostředkovávání zaměstnání.

Komise:

⁸¹ Pakt rovněž podporuje partnerství na regionální úrovni s cílem podpořit prohlubování dovedností a změnu kvalifikace pracovní síly, včetně pracovníků v malých a středních podnicích. Podle výsledků průzkumu dosáhlo společné úsilí členů Paktu od jeho zahájení v roce 2020 odhadem k téměř dvěma milionům jednotlivců. Kromě toho členové provedli souhrnnou investici ve výši téměř 160 milionů EUR do činností v oblasti prohlubování dovedností a změny kvalifikace. https://pact-for-skills.ec.europa.eu/index_en

⁸² <https://www.erasmus-entrepreneurs.eu/>

⁸³ https://eisma.ec.europa.eu/programmes/european-innovation-ecosystems/women-techeu_en

- **Opatření 16:** do 4. čtvrtletí 2023 předloží návrh na vytvoření rezervoáru talentů EU a iniciativu za účelem zlepšení uznávání kvalifikací a dovedností státních příslušníků třetích zemí, která by měla pomoci řešit nedostatek kvalifikovaných pracovníků na trhu práce EU.
- **Opatření 17:** bude pracovat se skupinami, jejichž podnikatelský potenciál zůstává nevyužitý, jako jsou ženy, mladí lidé a osoby se zdravotním postižením, prostřednictvím osvětových, mentorských a výcvikových kampaní.

3.4 Podpora malých a středních podniků v průběhu celého jejich obchodního cyklu

3.4.1 Založení podniku

Od přezkumu iniciativy „Small Business Act“⁸⁴ Komise spolupracuje s členskými státy na snížení doby potřebné pro založení nového podniku pro nové podniky. Iniciativa pro začínající a rychle se rozvíjející podniky z roku 2016⁸⁵ zahrnovala řadu opatření, která mají podnikatelům zatraktivnit zakládání podniků a jejich rozšiřování v Evropě. Komise rovněž vybízí členské státy, aby podporovaly zakládání začínajících podniků pomocí uplatňování zásad a osvědčených postupů uvedených v prohlášení o standardu excelence startupových národů (Startup Nations)⁸⁶, jako jsou např.:

- usnadnění vytváření nových právnických subjektů pro začínající podniky, a to online i offline, v co nejkratší době a za co nejnižší náklady, včetně umožnění online předkládání správních dokumentů pro založení začínajících podniků nebo dceřiné společnosti v jiných členských státech⁸⁷,
- zřízení rychlého přístupu pro začínající podniky (včetně asistenční služby pro přístup na trh) prostřednictvím jednotného kontaktního místa online, které poskytuje úplné informace o vnitrostátních administrativních požadavcích a možnostech financování a které bude propojeno s jednotnou digitální bránou,
- podpora rozmanitosti a začleňování, a to i v souladu s akčním plánem pro sociální ekonomiku⁸⁸.

3.4.2 Rozvoj podniku

Opatření uvedená v tomto sdělení umožní malým a středním podnikům soutěžit a růst. Malé a střední podniky jsou v současnosti definovány jako společnosti s méně než 250 zaměstnanci ve spojení s ročním obrátem do 50 milionů EUR nebo bilanční sumou do 43 milionů. Tyto prahové hodnoty byly stanoveny v roce 2003. O dvacet let později sice převážná většina společností zůstává definicí malých a středních podniků pokryta, ale některé společnosti tuto definici přerůstají a stávají se takzvanými společnostmi se střední tržní kapitalizací.

V roce 2021 Komise posoudila definici malých a středních podniků a dospěla k závěru, že je i nadále relevantní (průměrný obrát malých a středních podniků v EU zůstává výrazně

⁸⁴ COM (2011) 78 final.

⁸⁵ COM (2016) 733 final.

⁸⁶ <https://startupnationsstandard.eu/files/SNS-declaration.pdf>

⁸⁷ V souladu se směrnicí (EU) 2019/1151 a návrhem COM(2023) 177 final.

⁸⁸ COM(2021) 778 final.

pod prahovou hodnotou)⁸⁹. Toto hodnocení bylo provedeno na základě údajů z roku 2018 a nemohlo odrážet dopady pandemie, války na Ukrajině a energetické krize, které od té doby otřásly ekonomikou EU, a zejména způsobily výrazný nárůst inflace, která jen postupně klesá. Navíc vzhledem k současným a budoucím ekonomickým výzvám – od digitalizace po demografickou změnu – může být vhodné lépe ocenit růst produktivity za poslední dvě desetiletí tím, že bude zohledněn při definování horní hranice statusu malého a středního podniku.

V hodnocení z roku 2021 byla také uznána potřeba „zabývat se výzvami, kterým společnosti čelí, jakmile ‚přerostou‘ fázi malých a středních podniků“⁹⁰. Například mohou existovat určité dopady prahových hodnot, pokud se všechny výhody různých opatření ve prospěch malých a středních podniků ztratí v případě, kdy rostoucí společnost překročí jeden z těchto parametrů.

Nedávná studie Komise odhalila zásadní roli společností se střední tržní kapitalizací v ekonomice EU⁹¹: na malé (250–499 zaměstnanců) a velké (500–1499 zaměstnanců) společnosti se střední tržní kapitalizací společně připadá více než 13 % celkové zaměstnanosti v evropském nefinančním odvětví podnikání. Podíl podniků se střední kapitalizací je obzvláště vysoký v těchto průmyslových ekosystémech, které jsou klíčové pro konkurenceschopnost a technologickou suverenitu EU: elektronika, letectví a obrana, energetika, energeticky náročná odvětví a zdravotnictví.

K podpoře jejich dynamického růstu a k odstranění nedostatku financování jsou k dispozici různé finanční systémy pro rizikové financování a rozšíření schválené Evropskou komisí. Pokyny k státní podpoře investic v rámci rizikového financování obsahují definici malých společností se střední tržní kapitalizací a za určitých podmínek umožňují poskytovat jim podporu. Komise rovněž členským státům umožňuje podporovat společnosti se střední tržní kapitalizací v rámci dočasného krizového a transformačního rámce⁹² a obecného nařízení o blokových výjimkách⁹³.

Malé podniky se střední tržní kapitalizací obvykle rostou rychleji, jsou inovativnější a lépe se vyrovnávají s digitalizací než malé a střední podniky, přesto stále čelí určitým problémům, jako je nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců nebo administrativní zátěž. Statistické údaje o malých podnicích se střední tržní kapitalizací jsou omezené a chybí ucelený přístup k podpoře růstu malých společností se střední tržní kapitalizací.

Komise:

- **Opatření 18:** věnuje pozornost potřebám společností, které překračují prahové hodnoty definice malých a středních podniků, a také širšímu spektru malých společností se střední tržní kapitalizací a **do konce roku 2023:**
 - a. analyzuje dopad vysoké inflace a dlouhodobější zvýšení produktivity, jakož i interakci s případnými dalšími opatřeními u společností se střední tržní kapitalizací

⁸⁹ Poslední hodnocení COM SWD (2021) 280 final.

⁹⁰ SWD (2021) 280 final.

⁹¹ Studie zaměřená na zmapování, měření a zobrazení prostředí podniků se střední tržní kapitalizací v EU, 2022, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ad5fdad5-6a33-11ed-b14f-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-277396461>.

⁹² COM (2023) 1711.

⁹³ Nařízení Komise (EU) 2023/1315.

- za účelem zvýšení finančních prahových hodnot současné definice malého a středního podniku v odůvodněných případech;
- b. vypracuje harmonizovanou definici malých společností se střední tržní kapitalizací;
 - c. **následně** přijme opatření nezbytná k zohlednění revidované definice malých a středních podniků v příslušných legislativních aktech a
 - d. sestaví soubor údajů založený na definici malých společností se střední tržní kapitalizací a posoudí možná opatření na podporu růstu těchto společností (včetně případného uplatnění některých opatření ve prospěch malých a středních podniků v upravené podobě).

3.4.3 Převody podniků, předcházení insolventci a druhá šance pro podnikatele

Úspěšné převody podniků prospívají evropskému hospodářství a jeho sociální struktuře, neboť zabraňují ztrátám pracovních míst a zajišťují hospodářskou činnost. Doporučení Komise o převodech podniků, které řeší klíčové právní, daňové a administrativní aspekty převodů podniků, zůstává dosud v platnosti⁹⁴. Komise propaguje osvědčené postupy v oblasti převodů podniků, které byly vyvinuty buď v rámci několika projektů financovaných EU⁹⁵, nebo jinými zúčastněnými stranami, které v této oblasti působí. V roce 2021 provedla Komise studii o zlepšení důkazní základny pro převody podniků⁹⁶. Kromě toho Komise ve svém návrhu doporučení Rady o rozvoji rámcových podmínek sociální ekonomiky⁹⁷ doporučila členským státům, aby přijaly rámec umožňující převody podniků na zaměstnance za účelem vytvoření zaměstnaneckých družstev. Vzhledem k důležitosti převodů podniků je Komise připravena zohlednit poslední vývoj v členských státech.

Iniciativa „Early Warning Europe Mentor Academy“⁹⁸ vytvoří online vzdělávací program pro mentory, kteří budou moci lépe poskytovat podporu společnostem, jimž hrozí riziko platební neschopnosti, a pomáhat majitelům podniků předávat jejich podniky další generaci.

A konečně vzhledem k tomu, že přibližně 50 % nových podniků zkrachuje během prvních pěti let své existence⁹⁹, podporuje Komise svou politikou v oblasti insolventce podnikatele, kteří se ocitli v úpadku, aby jim zajistila možnost rychle získat druhou šanci. Cílem směrnice o restrukturalizaci a insolventci je zabránit úpadku a pomoci podnikům v platební neschopnosti postavit se na vlastní nohy. Do poloviny roku 2026 Komise předloží zprávu o uplatňování a dopadu ustanovení této směrnice. Kromě toho v rámci budování unie kapitálových trhů Komise v roce 2022 navrhla směrnici, kterou se harmonizují některé aspekty insolvenčního práva¹⁰⁰. Jeho nejvíce inovativním prvkem je zavedení zjednodušeného, rychlého a nákladově efektivního postupu likvidace mikropodniků. Komise

⁹⁴ COM 94/1069/ES. Komise zejména navrhla cílené daňové pobídky, jako je podmíněné snížení dědických a darovacích daní při dědění, podmíněný odklad daně nebo daňová úleva na reinvestice, nebo specifické daňové pobídky na podporu převodu společnosti na zaměstnance – s cílem zajistit, že daně z převodu neohrozí přežití podniku.

⁹⁵ https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/supporting-entrepreneurship/transfer-businesses_en

⁹⁶ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fdfae129-69bb-11eb-aeb5-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-190448642>

⁹⁷ COM (2023) 316 final.

⁹⁸ <https://www.earlywarningeurope.eu/mentor-academy>.

⁹⁹ COM (2012) 795 final.

¹⁰⁰ COM (2022) 702 final.

vyzývá spolunormotvůrce, aby v souvislosti s tímto návrhem urychleně dosáhly pokroku. Je to zásadní pro zajištění účinnějších insolvenčních řízení, a tudíž rostoucího počtu přeshraničních investic, mimo jiné pro malé a střední podniky.

Komise:

- **Opatření 19:** společně se síť zmocněnců pro malé a střední podniky do 2. čtvrtletí 2024 posoudí rámcové podmínky pro převody podniků v členských státech.

4 Závěry

Malé a střední podniky se nadále pohybují ve velmi nejistém ekonomickém prostředí. Klesající, avšak stále přítomné úrovně inflace budou nadále představovat zátěž pro přidanou hodnotu a zaměstnanost a geopolitická nejistota bude zároveň udržovat v napětí mnohé dodavatelské řetězce.

Kromě finanční podpory, včetně velkého úsilí ze strany Komise v celkové výši přibližně 200 miliard EUR do roku 2027, je proto nutné posílit politickou podporu pro malé a střední podniky, a to na základě opatření navržených v tomto sdělení. Všechna tato opatření se zaměřují na tři hlavní provozní problémy malých a středních podniků – administrativní zátěž, financování a dovednosti – se záměrem dosáhnout velmi konkrétních cílů: poskytnutí podpůrného regulačního rámce, snížení požadavků na podávání zpráv, zjednodušení daní, posílení likvidity, zlepšení přístupu k financím, zajištění správných dovedností malým a středním podnikům a jejich podpora během jejich životního cyklu.

Jak připomíná strategie Komise pro malé a střední podniky¹⁰¹, účinná pomoc a podpora pro malé a střední podniky závisí na koordinovaném úsilí a silném partnerství mezi všemi aktéry – orgány EU, vnitrostátními, regionálními a místními orgány, malými a středními podniky, velkými společnostmi, sociálními partnery, občanskou společností a investory. Komise zejména vyzývá členské státy, aby na vnitrostátní, regionální a místní úrovni uplatňovaly zásadu „zelenou malým a středním podnikům“.

Pokud jde o Komisi, je třeba aktivovat všechny možné nástroje, které mohou učinit existenci malých a středních podniků jednodušší a jasnější. Podstatou přístupu Komise je poskytování krátkodobé pomoci, položení základů dlouhodobé konkurenceschopnosti a odolnosti a vytvoření spravedlivého podnikatelského prostředí příznivého pro malé a střední podniky.

¹⁰¹ COM (2020) 103 final.